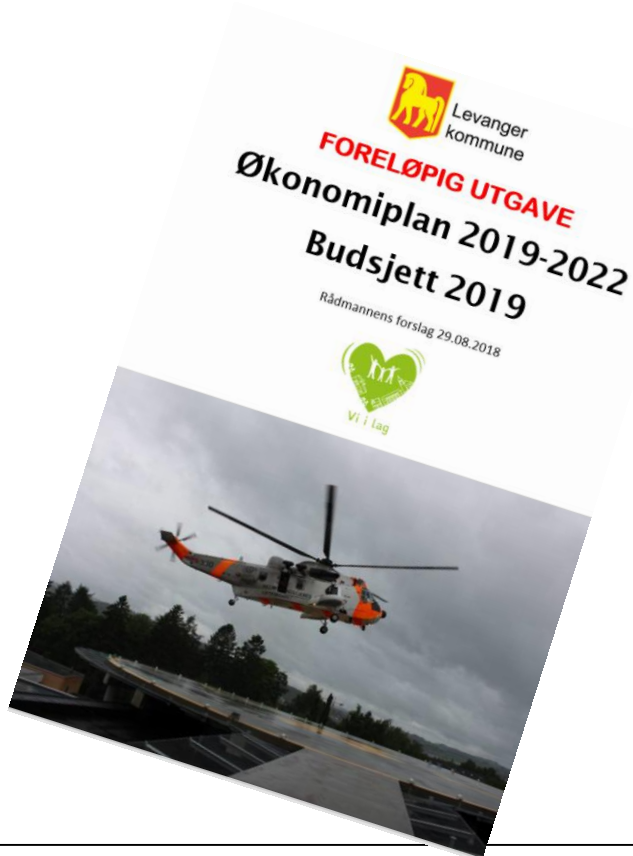

Budsjett 2019

Økonomiplan 2019-2022

**Rådmannens
presentasjon i
administrasjonsutvalg
29.08.18**

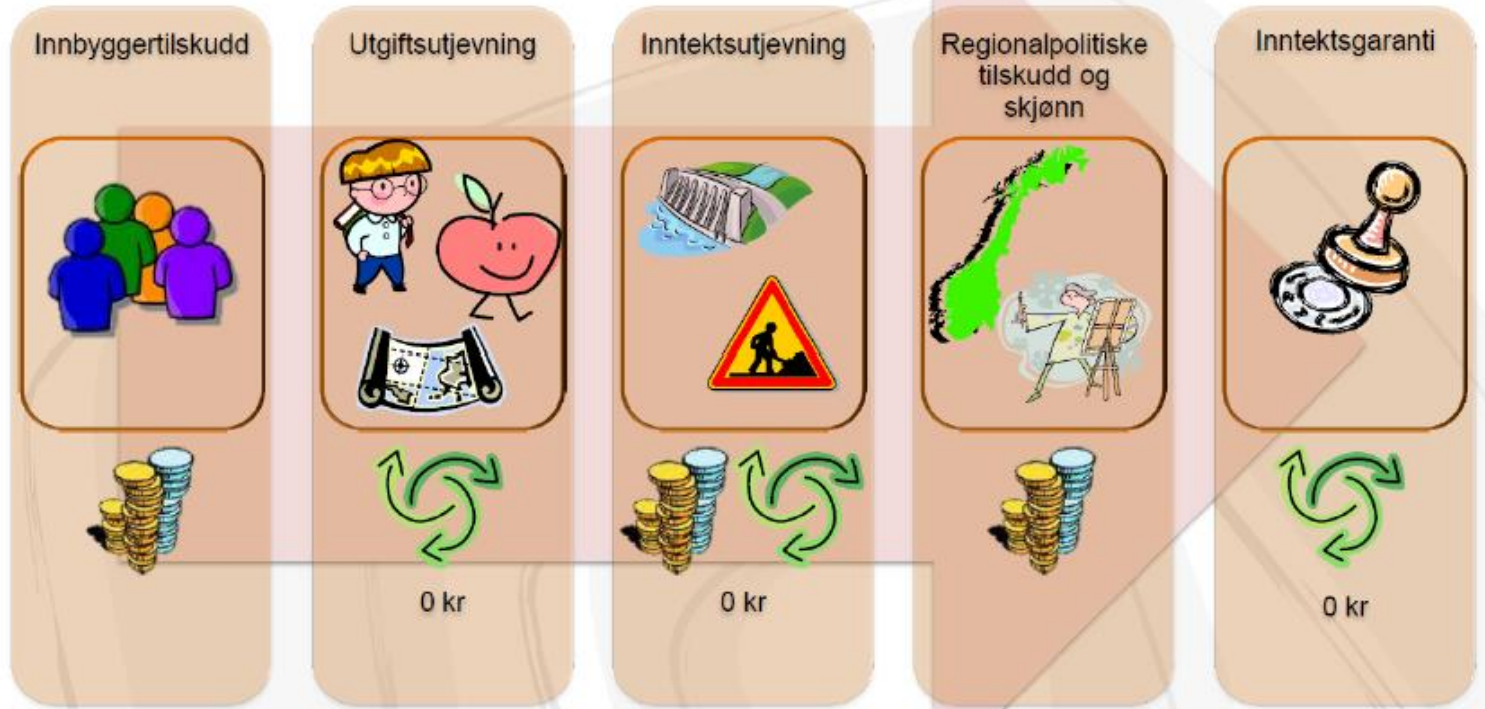

Utfordringsbildet

- **Høy befolkningsvekst de senere årene**
 - store investeringsbehov og økende gjeld, forventning om kompensasjon gjennom inntektsvekst
- **Kommende «eldrebølge»,**
 - økende privat velstand stiller krav om høyere standard på offentlige tjenester
 - rentekostnadene kan komme til å øke
- **Kommunale velferdstjenester under press**
 - kraftig økning i utgiftene til helse og omsorg
 - begrensede muligheter for økt beskatning
 - både stat og kommunesektor må prioritere innenfor stramme rammer
 - krav om økt brukerbetaling, økt arbeidsdeltakelse, økt produktivitet, ny teknologi

Inntektssystemet

Utfordringer i kommunesektoren

- Fortsatt mange små kommuner
- «Aldrende» befolkning
- Dobling av demografikostnader i løpet av 10år, (2,5 mrd -> 5,0 mrd)
- Rekruttering av arbeidskraft
- Lavere vekst i bruk av oljeinntekter gir mindre økonomisk handlingsrom
- **MEN:** Store forskjeller mellom kommuner

Kommuneopplegget 2019

- Vekst i frie inntekter: Mellom 2,6 og 3,2 milliarder:
 - Kommuner: 2,6 – 3,2 milliarder kroner
 - Fylkeskommuner: -0,1 – 0,1 milliarder kroner
- Handlingsrom varslet ca. 1 mrd årlig justert for pensjon og demografi

Vekst frie inntekter

- **Kommuner**
 - 200 mill. kroner til opptrappingsplan, rus
 - 100 mill. kroner til habilitering/rehabilitering

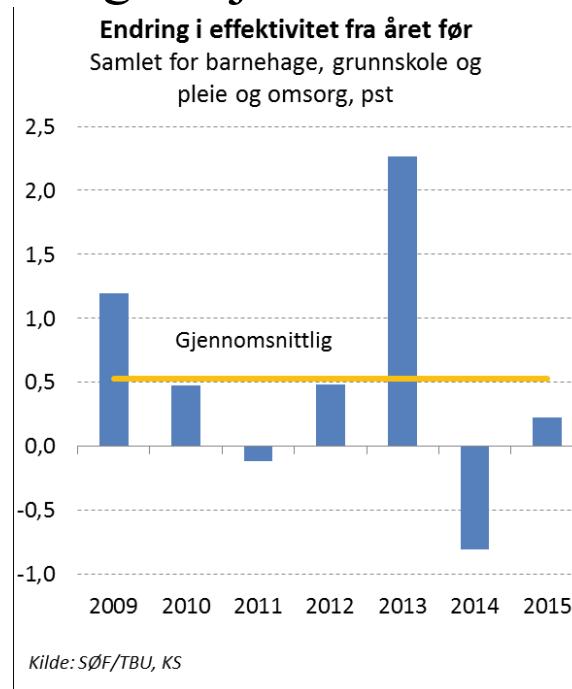
Hva kommer i 2019

- Mindre handlingsrom varsles
- Mer effektive løsninger presses frem
- Offentlig sektor må forenkles, og arbeidet med innovasjon må forsterkes
- Ny teknologi
- Inviterer til en inkluderingsdugnad

Effektivisering

- «Dersom kommunene setter et effektiviserings-krav til egen virksomhet på 0,5 pst, tilsvarer det 1,2 mrd. kroner som kan brukes til styrking av tjenestene ...» (RNB 2017)

Deflator – lønn-/prisvekst

Vekstrater i prosent og bidrag i prosentpoeng:

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Kommunal deflator	6,4	3,9	3,4	3,9	3,4	3,9	3,1	2,4	2,6	2,4	2,6	2,8
Lønn/pensjon	7,2	5	3,5	4,7	4,7	4,6	3,5	2,5	2,4	2,5	2,8	3,25
....Årslønn	6,7	4,6	3,7	4,3	4,1	3,7	3,2	3,3	2,5			
...Lønnsvekstbidrag fra pensjoner	0,4	-0,2	0,4	0,6	0,9	0,3	-0,8	-0,1	-0,1			
Priser kjøp av varer og tjenester	5,1	2,1	3,1	2,5	1,3	2,6	2,5	2,2	2,9			2,1
Lønnsandel	0,63	0,63	0,62	0,62	0,63	0,63	0,63	0,62	0,62			

Tidlig innsats - folkehelseøkonomi

Samskappingskommunen (Kommune 3.0) handler om

- politisk ledelse av kommunen for et lokalsamfunn som alle bidrar til å utvikle
- å arbeide i lag med innbyggere, næringsliv, frivillighet, andre offentlige aktører m.fl. for å sikre bærekraftige tjenester og samfunnsutvikling
- å dele kunnskap og ressurser med hverandre i produksjon av velferd og samfunnsutvikling - sammen får vi til mye mer
- at kommunen må involvere seg på andres arenaer og andres premisser
- å øke samfunnsdeltakelsen blant innbyggerne slik at vi får en mer demokratisk offentlig sektor

Samskappingskommune

Fra servicekommune til samskappingskommune

Figur etter modell fra Asker kommune

Forslaget

Levanger
kommune

FORELØPIG UTGAVE

Økonomiplan 2019-2022

Budsjett 2019

Rådmannens forslag 29.08.2018

SAMFUNNSMÅL

- Våre kommuner er gode samfunn å leve i hele livet, og alle føler seg som en verdsatt del av fellesskapet
- Alle barn får en best mulig start på livet
- Alle innbyggere opplever trygghet, mestrer hverdagen, og har flere aktive leveår med god helse og trivsel
- Våre kommuner er en utviklingskraft i en bærekraftig og robust del av Midt-Norge

STRATEGIER

A) Sikre et bærekraftig samfunn

- Prioritere forebygging og tidlig innsats
- Prioritere tiltak som favner store deler befolkningen
- Sikre at kommunal innsats prioriteres etter innbyggernes behov
- Legge til rette for et innovativt og lønnsomt arbeids- og næringsliv og økt matproduksjon
- Ta tydeligere ansvar for miljø- og klimautfordringene
- Mobilisere lokalsamfunnets ressurser gjennom åpenhet, medvirkning fra innbyggere og gjennom samspill og allianser med kunnskapsinstitusjoner, næringsliv, kulturliv, frivillighet og offentlige aktører
- Sikre helhetsløsninger, koordinerte arbeidsprosesser og fremtidsretta og kunnskapsbaserte tjenester
- Avstemme politikk og tjenesteproduksjon gjennom forpliktende, helhetlig og økonomisk bærekraftig planverk
- Bidra til en bærekraftig utvikling av regionen med vekt på infrastruktur, næringsliv og samarbeid med andre kommuner

B) Prioritere en god start og mestring hele livet

- Prioritere barns oppvekstvilkår og muligheter for å mestre livet
- Legge til rette for inkludering, trygghet og deltakelse i sosiale fellesskap
- Prioritere virkemidler som reduserer sosiale ulikheter i helse og livsvilkår
- Legge til rette for og stimulere til sunne levevaner
- Vektlegge innbyggernes egne ressurser og erfaringer i tjenesteytingen
- Vektlegge familie- og nettverksperspektiv som arbeidsform
- Ha et nært og likeverdig samarbeid med innbyggerne
- Forbedre læringsresultatene i skolen
- Arbeide for et godt og inkluderende arbeidsliv
- Gi alle innbyggere mulighet for kulturopplevelser

C) Skape rause og robuste livsmiljøer

- Bygge opp under gode nærmiljø
- Utvikle aktive og mer kompakte senterområder med konsentrert bebyggelse i de ulike delene av kommunene
- Stimulere til vakre og levende sentra og sikre arealer til trygge grøntområder, møteplasser og tilrettelagt infrastruktur
- Gjøre det enklere og mer attraktivt å gå og sykle
- Legg til rette for lek, aktivitet, kultur- og naturopplevelser og fritidstilbud for alle uavhengig av alder og funksjonsnivå
- Tilrettelegge for differensierte botilbud som svarer til innbyggernes behov
- Stimulere til at innbyggerne tar bedre vare på hverandre og sine omgivelser
- Legge til rette for kontinuitet og robusthet i frivilligheten, og tydeliggjøre ansvarsdeling og samspill mellom frivillige, offentlige og private aktører
- Bygge opp under utvikling og innovasjon som naturlig i organisasjon og samfunn
- Styrke identitet og attraksjonsverdi gjennom satsing på våre fortrinn og særpreg

Foreløpig beregning av rammetilskudd 2019

LEVANGER kommune

Beregning av utgiftsbehov - tillegg/trekk i kroner for år
(utgiftsutjevnedede tilskudd)

2019

prisnivå faste 2018-priser

	HELE LANDET		LEVANGER			Bruk av folketall 1.7.2018	
	Vekt	Antall	Antall	Utgifts- behovs- indeks	Pst. utslag	Tillegg/ fradrag i utgiftsutj	1000 kr
						kr per innb	
0-1 år	0,0054	118 267	466	1,0433	0,02 %	12	236
2-5 år	0,1414	246 598	932	1,0007	0,01 %	5	101
6-15 år	0,2646	634 798	2 547	1,0624	1,65 %	835	16 642
16-22 år	0,0225	465 492	1 872	1,0648	0,15 %	74	1 471
23-66 år	0,1033	3 035 065	11 020	0,9614	-0,40 %	-202	-4 023
67-79 år	0,0551	555 836	2 213	1,0542	0,30 %	151	3 011
80-89 år	0,0758	177 201	733	1,0953	0,72 %	365	7 282
over 90 år	0,0382	44 561	150	0,8913	-0,42 %	-210	-4 188
Basistillegg	0,0189	325	0,5984	0,4874	-0,97 %	-490	-9 769
Sone	0,0101	20 473 409	89 495	1,1574	0,16 %	80	1 603
Nabo	0,0101	9 385 627	37 780	1,0658	0,07 %	34	670
Landbrukskriterium	0,0021	1	0,0092	2,4336	0,30 %	152	3 036
Innvandrere 6-15 år ekskl Skandi	0,0071	49 464	148	0,7922	-0,15 %	-75	-1 488
Norskfødte med innv foreld 6-15 år ekskl Skand							
Flyktninger uten integreringstilskudd	0,0084	147 902	294	0,5263	-0,40 %	-201	-4 012
Dødlighet	0,0451	41 160	155	0,9971	-0,01 %	-7	-132
Barn 0-15 med enslige forsørgere	0,0164	122 673	460	0,9929	-0,01 %	-6	-118
Lavinntekt	0,0103	260 937	612	0,6210	-0,39 %	-197	-3 937
Uføre 18-49 år	0,0065	94 623	377	1,0549	0,04 %	18	360
Opphopningsindeks	0,0096	224	0	0,3888	-0,59 %	-297	-5 917
Urbanitetskriterium							
Aleneboende 30 - 66 år	0,0194	449 127	1 325	0,7811	-0,42 %	-215	-4 282
PU over 16 år	0,0483	19 487	90	1,2229	1,08 %	545	10 855
Ikke-gifte 67 år og over	0,0451	342 622	1 259	0,9730	-0,12 %	-62	-1 230
Barn 1 år uten kontantstøtte	0,0173	40 654	182	1,1837	0,32 %	161	3 205
Innbyggere med høyere utdanning	0,0190	1 321 033	5 211	1,0445	0,08 %	43	852
1 Kostnadsindeks	1,0000			1,01014	1,01 %	513	10 229

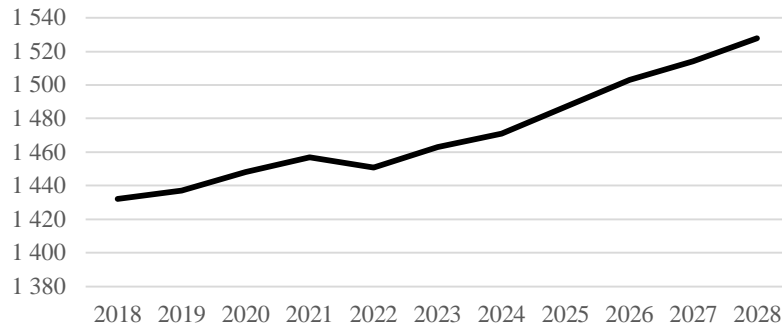
Fortsatt vekst i folketall

	Folketal 01.07.17	Folketalet 1. januar 2018	Fødde	Døde	Fødsels- overskot	Innflyttingar		Utflyttingar		Netto- innflytting	Folkeveks t 2018	Folketal 01.07.18	Vekst	
						I alt	Av dette fra utlandet	I alt	Av dette til utlandet				01.07 - 01.07	Vekst %
0 Hele landet	5 277 818	5 295 619	27 937	21 283	6 654	24 072	24 072	14 002	14 002	10 070	16 724	5 312 343	34 525	0,65 %
5001 Trondheim	191 144	193 501	1 065	601	464	4 239	992	4 153	609	86	550	194 051	2 907	1,52 %
5004 Steinkjer	22 018	22 096	115	118	-3	439	103	389	29	50	47	22 143	125	0,57 %
5005 Namsos	13 141	13 078	55	64	-9	206	32	219	9	-13	-22	13 056	-85	-0,65 %
5034 Meråker	2 485	2 469	8	15	-7	38	5	41	2	-3	-10	2 459	-26	-1,05 %
5035 Stjørdal	23 742	23 964	105	81	24	502	72	443	30	59	83	24 047	305	1,28 %
5036 Frosta	2 618	2 616	10	12	-2	73	17	62	2	11	9	2 625	7	0,27 %
5037 Levanger	19 932	20 115	132	86	46	415	90	417	26	-2	44	20 159	227	1,14 %
5038 Verdal	14 942	14 943	74	65	9	230	22	202	15	28	37	14 980	38	0,25 %
5039 Verran	2 507	2 473	13	17	-4	45	2	63	4	-18	-22	2 451	-56	-2,23 %
5040 Namdalseid	1 596	1 585	6	5	1	29	7	30	1	-1	-	1 585	-11	-0,69 %
5041 Snåase - Snåsa	2 143	2 094	15	13	2	41	10	33	6	8	10	2 104	-39	-1,82 %
5042 Lierne	1 367	1 379	3	7	-4	34	2	20	2	14	10	1 389	22	1,61 %
5043 Raarvike - Røyrv	469	474	2	2	-	5	-	4	-	1	1	475	6	1,28 %
5044 Namsskogan	897	902	7	5	2	19	7	15	1	4	6	908	11	1,23 %
5045 Grong	2 407	2 400	14	11	3	56	14	64	10	-8	-5	2 395	-12	-0,50 %
5046 Høylandet	1 268	1 268	7	8	-1	20	7	17	-	3	2	1 270	2	0,16 %
5047 Overhalla	3 840	3 845	24	17	7	61	16	68	2	-7	-	3 845	5	0,13 %
5048 Fosnes	624	618	2	7	-5	11	3	12	1	-1	-6	612	-12	-1,92 %
5049 Flatanger	1 098	1 105	8	4	4	29	7	22	3	7	11	1 116	18	1,64 %
5050 Vikna	4 491	4 492	19	15	4	120	24	79	1	41	45	4 537	46	1,02 %
5051 Nærøy	5 105	5 117	17	23	-6	111	31	111	4	11	5	5 122	17	0,33 %
5052 Leka	586	582	4	9	-5	8	1	12	-	-4	-9	573	-13	-2,22 %
5053 Inderøy	6 779	6 785	28	27	1	150	14	135	6	15	16	6 801	22	0,32 %

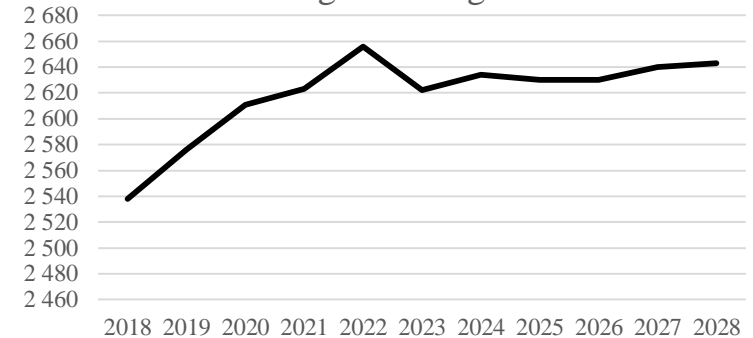

Og prognosene framover...

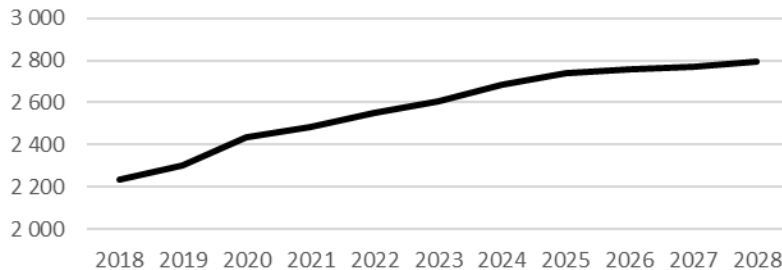
Befolkningsutvikling 0-5 år

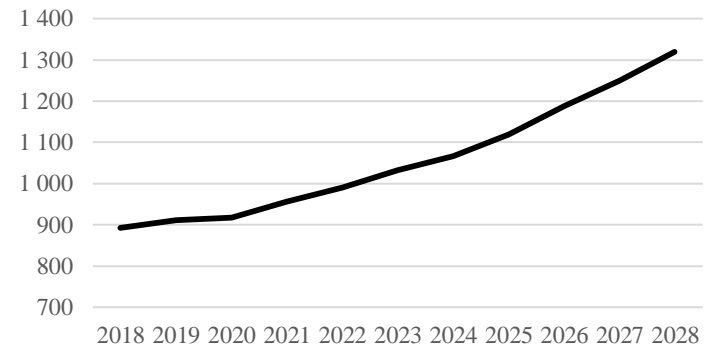
Befolkningsutvikling 6-15 år

Befolkningsutvikling 67-79 år

Befolkningsutvikling over 80 år

Demografi

Befolkningsfremskriving per 1.1 - standard er SSB - MMMM alternativet

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	ENDRING
0-1 år	460	464	459	466	474	479	485	488	491	494	498	8,3 %
2-5 år	972	973	989	991	977	984	986	999	1 012	1 020	1 030	6,0 %
6-15 år	2 538	2 576	2 611	2 623	2 656	2 622	2 634	2 630	2 630	2 640	2 643	4,1 %
16-18 år	793	778	751	744	755	820	826	837	811	806	806	1,6 %
19-20 år	525	537	542	547	525	494	505	521	556	564	542	3,2 %
21-22 år	575	572	543	551	553	552	528	501	510	521	554	-3,7 %
23-29 år	1 936	1 956	1 976	1 938	1 913	1 896	1 871	1 850	1 824	1 781	1 773	-8,4 %
30-34 år	1 206	1 236	1 271	1 355	1 388	1 409	1 443	1 451	1 425	1 422	1 400	16,1 %
35-49 år	3 608	3 611	3 609	3 626	3 671	3 722	3 775	3 842	3 943	4 057	4 134	14,6 %
50-66 år	4 373	4 382	4 380	4 383	4 388	4 392	4 364	4 354	4 360	4 331	4 321	-1,2 %
67-79 år	2 236	2 302	2 436	2 484	2 551	2 608	2 688	2 741	2 757	2 770	2 792	24,9 %
80-80 år	747	757	766	797	816	850	887	932	987	1 045	1 117	49,5 %
90 år og eldre	146	155	152	160	175	182	179	187	201	205	202	38,4 %
Sum innbyggere	20 115	20 299	20 485	20 665	20 842	21 010	21 171	21 333	21 507	21 656	21 812	8,4 %

Vi har en gjeldende plan

Lokale utfordringer 1

- Økning helsetjenester i bofellesskap og ressurskrevende tjenester
- Økende barnetall, (barnehager, bemanningsnormer og endra tellemåte)
- Merkostnader oppløsning av samkommunen
- Økte renter og avdrag
- Økt kostnad fosterhjemsplasserte elever og spes.ped. i friskoler

Lokale utfordringer 2

- Manglende samsvar aktivitet og budsjett
Bygg/eiendom
- Eksterne aktører reduserer handlingsrom
(vedtatte normer og vedtak om tiltak)
- Nødnett
- Økte lisenskostnader IKT
- Ikke klart å ta ned aktivitet som forutsatt vår
2018

Prioriteringer drift

- Lisenskostnader IKT
- Åsvegen 5
- Institusjonstjenesten jfr. justering i 2017
- Legevakt
- Hall Åsen
- Nødnett
- Barnehage
- Barn og familie
- Bygg/eiendom
- Bredbånd

Forutsetninger 1

- Aktivitet bringes i samsvar med økonomiske rammer ved utgangen av 2018
 - Skole
 - Kommunalteknikk
 - Institusjonstjenesten
 - Service- og digitaliseringscenter
 - Arealforvaltning

Forutsetninger 2

- Rammeøkning, men omstillingsbehov
 - BaFa
 - Bygg/eiendom
 - Habilitering
 - Kommunesamarbeid (IKT, Brann/redning)
- Økning rammer
 - Barnehage
 - Legevakt

Tiltak 2019

- 1% effektiviseringskrav
- Reduksjon aktivitet/mer effektive tjenester
- Effektivisering av omsorg i boliger
- Tilpasning til lavere inntektsnivå innvandrertjenesten
- Reduksjon rådmannens stab
- Færre kommunale biler
- Lærlinger, økt krav til verdiskaping
- Parkering, økte inntekter
- Eiendomsskatt, fritaksperiode reduseres fra 3 til 1 år
- Svømmehall Skogn
- Effekt av interkommunalt samarbeid
- Fond finansierer bredbåndsutbygging (0,5 mill)
- Ingen avsetning til disposisjonsfond

Usikkerhet

- Omstillinger 2018
- Inntekter (skatt/rammetilskudd)?
- Lønnsoppgjør?
- Effekt av nye innkjøpsavtaler?
- Leira asylmottak og bosetting?
- Renter

Investeringer

- Videreføring av eksisterende plan
 - Frol bhg
 - Åsen bhg
 - Sentralkjøkken
 - Heldøgns omsorg
 - Velferdsteknologi
 - Bibliotek/kino
 - Hall Åsen
 - Vann/avløp (157 mill i perioden)
 - Infrastruktur Levanger havn
 - Gang-/sykkelveg Nordsivegen
 - Planfri undergang Skogn
 - Kjønstadmarka 3

Handlingsplan

HANDLINGSPLAN FOR GOD ØKONOMISTYRING OG BÆREKRAFTIG ØKONOMI

Tiltak	Gjennomføring	Forventet resultat	Forutsetninger for gjennomføring	Ansvar	Støtte i arbeidet
Oppfølging av kommunestyrets sak 40/18: Tiltak for innsparinger og økte inntekter					
Lenke til k.sak 40/18, møte 30.05.18		Bærekraftig økonomi		Rådmannen	Rådmannens lederteam Utviklingsleder og rådmannens stab Ressurser i enhetene
Oppfølging av formannskapets sak 66/18: Innsparinger på 13 mill. kr.					
Lenke til f.sak 66/18, møte 27.06.18		Bærekraftig økonomi		Rådmannen	Rådmannens lederteam Utviklingsleder og rådmannens stab Ressurser i enhetene
Økonomistyring og krav til gjennomgående ledelse					
Tydeliggjøre og forankre økonomireglementet, økonomirutiner og –prosedyrer	Aug.-sept. 2018		Forpliktende opplæring	Økonomisjefen	Rådmannens stab